

Wstęp

Problematyka zrównoważonego rozwoju jest coraz częściej poruszana w debacie publicznej oraz publikacjach naukowych. Koncepcja ta podkreśla konieczność zachowania przy dalszym rozwoju równowagi między aspektami społecznymi, gospodarczymi oraz środowiskowymi funkcjonowania człowieka w otoczeniu. Mimo iż idea zrównoważonego rozwoju obecna jest w dyskursie naukowym od wielu lat, należy dostrzec, iż obecnie szczególnie zyskuje na znaczeniu. Liczne wyzwania społeczno-gospodarcze związane m.in. z pandemią COVID-19, zmianami na rynku pracy, niestabilną sytuacją polityczną, rosnącą inflacją czy kryzysem klimatycznym oraz energetycznym, przekonują o konieczności odejścia od koncentracji jedynie na bieżących problemach i tymczasowych działaniach. Zgodnie z ideą zrównoważonego rozwoju konieczne staje się poszukiwanie długofalowych rozwiązań w gospodarce z myślą nie tylko o obecnych potrzebach, lecz również o funkcjonowaniu następnych pokoleń. Wskazuje się przy tym, iż zaspokajanie potrzeb obecnych pokoleń powinno zachodzić w taki sposób, aby nie ograniczać możliwości ich zaspokajania przez przyszłe generacje. Jest to niewątpliwie istotne wyzwanie zarówno dla decydentów politycznych na wszystkich szczeblach, jak i osób zarządzających podmiotami gospodarczymi, którzy odgrywają znaczącą rolę we wdrażaniu koncepcji zrównoważonego rozwoju w codzienną praktykę społeczno-gospodarczą. Wśród podmiotów gospodarczych szczególną rolę dla funkcjonowania całej gospodarki zajmują te, które funkcjonują w branży transport-spedycja-logistyka (TSL). Z perspektywy problematyki zrównoważonego rozwoju można pokusić się o stwierdzenie, iż branża ta stanowi pewnego rodzaju krwioobieg gospodarki¹. Stąd też niniejsza monografia naukowa została poświęcona omówieniu wybranych aspektów związanych z funkcjonowaniem branży TSL w perspektywie problematyki zrównoważonego rozwoju.

Branża TSL obejmuje podmioty zajmujące się transportem, spedycją i logistyką. Jest to jeden z czołowych sektorów w Polsce pod względem generowanego PKB².

1 W. Rydzkowski, K. Wojewódzka-Król, *Transport, Spedycja i Logistyka w procesie integracji z Unią Europejską*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008, s. 263.

2 GUS (2021), *Informacja Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie skorygowanego szacunku produktu krajowego brutto za 2020 rok*, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/>

Jej strategiczną rolę doceniono zwłaszcza w czasie pandemii COVID-19 i licznych lockdownów, co związane było m.in. z rozwojem rynku *e-commerce*. W Polsce branża TSL również zyskała impuls do rozwoju i w 2021 roku odnotowała wzrost wolumenu przewiezionych ładunków w większości rodzajów transportu, a także wzrost przewozów pasażerów wszystkimi rodzajami transportu w porównaniu do poprzedniego roku³. Stąd też w opinii autorów niniejszego opracowania ze względu na strategiczne znaczenie tej branży, warto poddać ją pod rozważania naukowe z punktu widzenia problematyki zrównoważonego rozwoju. Obszar ten badawczo wciąż jest niedostatecznie zgłębiany.

Monografia składa się z dziewięciu rozdziałów oraz suplementu. Pierwsze pięć rozdziałów oraz wspomniany suplement powstały przy współpracy pracowników naukowych ze studentami logistyki, oraz logistyki w gospodarce Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego. W każdym rozdziale zaprezentowano i omówiono różnego rodzaju rozwiązania ukierunkowane na zrównoważony rozwój, wdrażane w branżę TSL. Poruszane zagadnienia dotyczą zarówno aspektów społecznych, gospodarczych, jak i środowiskowych. Są prezentowane z różnych perspektyw. Najczęściej w kontekście różnego rodzaju podmiotów funkcjonujących w Polsce (zarówno przedsiębiorstw, jak i instytucji publicznych). W rozdziałach autorzy zastosowali różne metody badawcze ukierunkowane na realizację postawionych celów. Najczęściej podjęte rozważania były oparte o przeprowadzoną analizę wybranych *case studies*. Dostrzec można również eksploracyjne analizy dotyczące całej branży.

Pierwszy rozdział autorstwa Anny Goszczyńskiej oraz Łukasza Kozara opisuje dobre praktyki zidentyfikowane w centrum logistycznym dla branży księgarskiej, które są ukierunkowane na zrównoważony rozwój. Autorzy, aby osiągnąć postawiony cel badań, przeprowadzili analizę danych jakościowych, która obejmowała materiały zastane oraz wywiady z pracownikami OSDW Azymut Sp. z o.o. Istotnym elementem tego rozdziału jest przypisanie zaobserwowanych dobrych praktyk do konkretnych procesów logistycznych mających miejsce w analizowanym podmiocie. Dobre praktyki dotyczące społecznego kontekstu zrównoważonego rozwoju zostały przedstawione w rozdziale drugim autorstwa Katarzyny Bednarkiewicz i Izabeli Warwas. Autorki zaprezentowały problematykę zarządzania zasobami ludzkimi w wybranych firmach logistycznych. Obszaru pracy dotyczy także trzeci rozdział monografii. W rozdziale tym Łukasz Jankowski oraz Bogusława Urbaniak poszukują w ofertach pracy nawiązań do tzw. zielonych kompetencji. Autorzy tego rozdziału na podstawie przeprowadzonych analiz nakreślają tezę, że

rachunki-narodowe/roczne-rachunki-narodowe/informacja-glownego-urzedu-statystycznego-w-sprawie-skorygowanego-szacunku-produktu-krajowego-brutto-za-2020-rok,9,7.html [dostęp: 18.07.2022].

3 GUS (2022), *Przewozy ładunków i pasażerów w 2021 r.*, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/transport-i-lacznosc/transport/przewozy-ladunkow-i-pasazerow-w-2021-roku,11,10.html> [dostęp: 20.07.2022].

przedsiębiorstwa działające w branży TSL nie są jeszcze gotowe, aby uznać działania proekologiczne za element przewagi konkurencyjnej.

Czwarty rozdział został przygotowany przez Annę Rogozińską-Pawelczyk i Agnieszkę Sitarską-Piwko. Ta część monografii została poświęcona problematyce rozwoju kompetencji miękkich pracowników branży TSL przy wykorzystaniu *e-learningu*. Z kolei w następnym rozdziale Wioletta Bartos i Agata Matuszewska-Kubicz dokonały analizy badań opinii studentów logistyki na temat wpływu systemu wynagrodzeń na poziom motywacji do pracy pracowników w branży TSL.

Na relacjach pomiędzy pracodawcą i pracownikiem skupia się Anna Rogozińska-Pawelczyk, pisząca na temat roli kontraktu psychologicznego w realizacji polityki personalnej. Zaprezentowane przez autorkę wyniki badań prezentują oczekiwania pracowników branży TSL dotyczące jakości komunikacji w organizacji, nierównomiernego obciążenia pracą oraz troski i opieki ze strony przełożonego. Z kolei w siódmym rozdziale monografii Piotr Oleksiak prezentuje studia przypadków z zakresu społecznej odpowiedzialności biznesu w branży TSL. Autor przytacza w swoim opracowaniu podstawowe zagadnienia związane z koncepcją CSR oraz analizuje dobre praktyki realizowane przez wybrane przedsiębiorstwa logistyczne w tym obszarze.

Ostatnie dwa rozdziały swoją tematyką obejmują instytucje publiczne oraz analizują podejmowane przez tego typu podmioty działania w kontekście problematyki zrównoważonego rozwoju, które jednocześnie mają ścisły związek z branżą TSL. Pierwszy z nich, autorstwa Cezarego Szydłowskiego, podejmuje tematykę logistyki zaopatrzenia w sektorze publicznym. Autor analizuje postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na przykładzie wybranych urzędów. Ostatni rozdział monografii z kolei dotyczy zrównoważonego rozwoju miast w kontekście logistyki miejskiej. Małgorzata Matusiak w rozdziale tym analizuje problem i dostępne rozwiązania dotyczące zabezpieczenia żywności dla mieszkańców miast wobec wyzwań rozwijających się metropolii oraz globalnego ocieplenia klimatu.

Istotny element monografii stanowi opisany *case study* o charakterze dydaktycznym zawarty w suplemencie. Maria Szymczyk i Izabela Warwas podejmują w nim tematykę doskonalenia kompetencji w międzynarodowym środowisku na przykładzie Światowej Wystawy Expo w Dubaju. Autorki prezentują studium przypadku wzbogacone o perspektywę uczestniczki wystawy – studentki Uniwersytetu Łódzkiego. Wskazano tutaj na aspekt logistyczny związany z obsługą tego typu wydarzeń oraz cenne obserwacje dotyczące międzykulturowego spojrzenia na problematykę zrównoważonego rozwoju. W opinii auterek to opracowanie może stanowić pewnego rodzaju materiał źródłowy, ze względu na sprawozdawczy charakter zaprezentowanego zapisu, pod dalsze omówienia oraz analizy o charakterze zarówno dydaktycznym, jak i naukowym.

Monografia naukowa powstała z inicjatywy pracowników Katedry Pracy i Polityki Społecznej Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego. Stąd też większość autorów monografii jest jej pracownikami. W powstaniu monografii uczestniczyli również pracownicy Uniwersytetu Łódzkiego reprezentujący

inne jednostki i dyscypliny naukowe, aby wzbogacić zagadnienia i zaprezentować holistycznie tematykę zrównoważonego rozwoju. Kluczowe w koncepcji monografii jest zaproszenie do jej przygotowania studentów i absolwentów kierunków logistyka oraz logistyka w gospodarce. Kierunki te znajdują się w ofercie programowej Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego.

Wzmiankowany udział studentów oraz absolwentów pozwolił na spojrzenie na problematykę zrównoważonego rozwoju w branży TSL przez pryzmat najmłodszych generacji, które zaraz wejdą na rynek pracy, bądź też stawiają swoje pierwsze kroki w zawodzie logistyka. Zainteresowania naukowe autorów oraz autorek koncentrują się wokół społecznych, gospodarczych i środowiskowych aspektów zrównoważonego rozwoju. Tematyka podejmowana w monografii może przybliżyć czytelnikom ideę zrównoważonego rozwoju i stanowić wkład w rozwój badań naukowych branży TSL.

Łukasz Jarosław Kozar
Agata Matuszewska-Kubicz